

Wabastufetöö wõiduleaamist ei taista mitte see, et rahwal sõjariistu ei ole. Põhjuseks on see, et rahwa kangelase-jõud alles kogumata, korraldamata on. Ja sellepärast pole tal veel tugevust tsaariwalitsust murda. Tuletaga meelde seda tuumust ja korraldamatust, mida praegugi veel isegi revolutsiooni celwäest — proletariaadist — leida wõib. Teistes revolutsionilistes rahwaflassides on lugu veel pahem, palju jõudu u i n u b' weel. Ja seda ürd on waja kaotada.

Muidugi nõuab see hüglatööd. Muidugi wõib mõnigi nii suurt walgustamise ja korraldamise jõud täidesaatmataks pidada. Kuid selleks oleme meie teaduslike sotsialismuse järelkäijad, et me julgelt tõenähtustele silma waatame ja ainult tegelikult elust wälja kooritud taktikat ainukehiks tõeks peame. Pealegi on paljugi, mis meile liaks suur unistus paistab olema, teatud oludes täitfa läbiwiidaw. Ja kui me kõik wõimalused ära tarwitame, — näituseks Riigiwolikogugi — siis ei jõe selles midagi isearanis wõimatat järele.

Teiselt poolt on niisugune taktika — rahwa jõudude walgustamine, kogumine ja korraldamine — pealt näha muidugi luulewaesem, igapäewasem ja üksluisem, kui näituseks wõmmide walmistamine, sõjariistade uuetsimine, politseimõõnude tapmine jne. Need wiimased paistawad rohkem otsekohene wõitlus olema, kannawad rohkem sõjalist laadi. Kuid meie, sotsialdemokraatlased, pole ju mitte kuuteistkümnede aastased koolilapsed, kes kõmusärinat ja romantilisi lugusid armastawad. Meie usaldame ainult niisugust taktikat, mis teaduslikult põhjendatud on, me teame, et niisugune taktika kõige enam sihile wõib. Ja see ongi kõige revolutsionilise wõitluseniis, kuigi ta meile labasem ja luulewaesem näista wõib.

Jga sotsialdemokraatlase-tõelise ja ülepea ära auusa kodaniku kohus, kes häbiastawat poliitilist orjust põlgab, — on poliitikalist arusaamist, wõitluseniisu ja korraldust kõige laiematesse rahwahulkadesse wia. Ainult sel teel peaseb wabadusewõitlus kõige kiiremine wõidule.

J. Wälf.

Mõni sõna möödaläinud walitsuste kohta.

Estimaa kubermangu walimistel on „rahwameelset“ wõitnud, teatafiwad ajalehed. Ja nimelt: hra Jürine, seltsimees Mürten ja seltsimees Pärn. Siin kohal jätame kaks wiimast saadikut kõrwale ja walgustame ainult hra Jürine walimist ja isikut.

Talurahwa asjade komisjar, teiste sõnadega seda sama, mis Wenemaal „semski natschalnik“ ja . . . rahwameelne! Eks see kõla nõndasama, nagu wabameelne shandarm! Ükski shandarm ei saa wabameelne olla, lihtsalt sellepärast, et auusal wabameelisel mehel südame-tunnistus selle ameti peale astumist ei luba. Niisama weider on rahwameelse komisjari üle kuulda. Kes oma ameti poolest mõisnikkude klasifikatsiooni talupoegade wasta tu kaitsema on pandud, ja pikemat aega sellega walmis saab, see wõib kõige paremal korral rahwa wastu wähem meelisk, wähem elajalik olla, kui teised ta ametiwennad, kuid tõeste rahwameelne, tegelikult rahwameelne ei wõi ta kudagi olla: tõeste peab inimespanemiseääriline weniw südame-tunnistus olema, kui ta rahwameelne oled ja komisjar wõid olla.

Kuid noh, ilmas juhtub ju inimesid! Räägitakse, et walgeid waresid olemas olla. Sepime sellepärast, ja ütleme, et rahwameelseid komisjariisi ja wabameelseid shandarmiisi olemas on. Kuid meil on mõnigi tõendus olemas, mis näitab, kui madal selle komisjari-herra rahwameelne on.

„Päewaleht“ ja „Wirulane“ patrasiwad omas lohuses wälja, et hra Jürine omast soojast komisjari-psast ilma ei tahta jääda. Ühe sõnaga, et mehel oma pshue pesa tähtsam on kui rahwa wabadus. Peab tõeste atesit leff olema, et niisugust . . . häbiastawat teadet elle mehe kohta laiale saata, seda ise soowitada tahad! („Päewaleht“ ju arwab, et kõigile niisama higised koplad kõige tähtsamaks elu-ülesandeks on, kui temal.) Peab tõeste oma lolluse poolest „Päewalehe“ ja „Wirulasega“ ühe pulga peal seisma, et niisugust filisfrit kodust nauskesse kiijust wälja kiskuda ja rahwa wabaduse eest wõitluse saata! Niisugusele mehele oleks hulga targem olnud ööknuud annetada, kui — mõel kätte anda, et tsaari-

walitsuse wastu wõitluse saata!

Eiati weel, kui see „rahwameelne“ komisjari-herra selleks wälja läheb, et . . . oma kohta ikkagi alles pidada, nagu nii laialt rääkida teatakse. Tõeste tore peab see „wabadusewõitleja“ olema, kes nii wabaduse eest „wõidelda“ mõtleb, et tsaariwalitsus talle pärast ta suurt „wõitlust“ weel komisjari kohta tagasi wõib anda! Tõredaste wõib küll see talurahwa kasude eest „wõidelda“, kes selle peale wälja läheb, et ülepea komisjari ameti alles peab jääma!

Teatakse ju weelgi mõndagi rääkida. Näituseks, et kuberner selle suure „wõitlejale“ nõuu andnud, walimine wastu wõtta: tema, kuberner, saada selle eest hoolitsema, et ta omast armsast komisjari kohast ilma ei jääks. Kui see õige on, siis pole enam muud seletust tarwis. Kuberneri soowitus! See seab ju Jürinet haaleda Lubiga ühe pulga peale! Kuid meie ei taha siiski niisuguse kuulujutu peale endi otsuseid põhjendada. Juba teisedki tõendused on mõjuwad küllalt.

Jgatahes saab tegelik elu peagi näitama, kuidas komisjar tsaariwalitsusega rahwa õime, maa ja wabaduse eest wõitleb. Jääme otama.

Mispärast me aga juba nüüd seda siin arutame, on see, et näidata, mis sorti meie „radikaalsete“ herraksete, Luigade, Postkade, Järwede, Masingite ja teiste sarnaste „rahwameelne“ on. Sõnades on ju nii kerge „rahwameelne“ olla! Kuid kui midagi teha tuleb, siis loetakse tegelikult rahwameelseid mehi liig „punasteks“ ja . . . walitakse komisjar! Kõik ju teawad, et meie „rahwameelset“ (õnemärkidega) sellepärast Jansoni läbi kufutasiwad, et ta „liig punane“, s. o. tõeste, tegelikult, ilma õnemärkideta rahwameelne on.

Janiisama wähe, nagu sarnastest kaheotsaga „rahwameelsetest“ wabaduse-asjale kasi on, et ta sarnastest saadikutest kasi, kes wast sõnades — muidugi lalus uste ja maha lastud kardinate taca — wabaduse üle räägiwad, tegelikult aga selle poole püüawad, et rahwa waenlastega niimeodi „wõidelda“, et need tal weel pead filitada wõiwad: et komisjari ameti, ja sellega terwe seiwine bürokraatiline kord alles, ja maa mõisnikkudele jääks. Wahet niisuguste herrade ja Komisjari wahel pole mingisugust. Ainult wast niisugust, et Komisjari taarulus kõigile selgemine silma paistab, ja ta sellepärast nii kardetaw pole, ku Tallinna kaheotsaga „rahwameelset“.

Küll wõib aga niisuguste „rahwameelsete“ walimine rahwale kalliks maksma minna. Seit just need olused on kõige jõuetumad, just nendega wõib tsaariwalitsus, nagu kasi hiirega manada. Need ei julge ei kindlasti tsaariwalitsuse poole läüa, ei rahwast tsaariwalitsuse wastu wõitluseks üles tõsta. Ja teadagi on krietantsija koht kõige nõrgem ja kõikumaw.

Kudas küll „Wirul“ ja „Päewaleht“ Jürinet ei kiitnud ja soowitanud. Wist oli mõni mõjumees Jürinewele silma pilgutanud ja Perdile wikerkaari karwalise pihku piisnud: need sejed muudawad ju oma sihtsiid telimiste peale! Jürine tunda hästi olusid! Just nagu lähaks nad Wolikoguse seadusi andma! Tõeste pime peab olema see, kes ikka weel ei näe, et Wolikogul alles waja on niisugused tingimised luua, kus seaduseandline töö rahwaasemikkude käes seisab, et lihidalt, enne tsaariwalitsuse roojastest kätest wõim waja on wälja kiskuda. Niisuguseks wõitluseks ei kõlba kangelstki igauks, kes aga olusid tunneb! Erbe ja U. v. Tobien tunnewad Balti olusid hulga paremine, kui suurem jagu meie rahwameelsete. Kuid loll oleks neid sellepärast Wolikoguse soowitada. Sinna saatmise juures on kõige pealt mehe meelne ja wõitlusejõud tähtis! Sinna on mehi tarwis, kes aru saawad, et tsaariwalitsuse wõimu waja on murda ja kes walmis on isegi enmast ohnerdades selleks wõitluse, mitte aga neid, kes oma soojade komisjari-kohatade pärast lödisewad!

Tallinnas,

7. weebruaril 1907. a.

J. Wälf.

Rõrgeauline inimesejõõja.

Surmaframpides siipleb isewalitsuse sajawealine madu. Kõik ta nõiarohud pole mäsawat revolutsionitorni waigistada suutnud. Ei sõjaseadused, sõjawälja-kohtud, ei lõpata töötused, ei wolikogu, ei rüüstajate parwed. Küll on tal londa läinud ajutiselt revolutsionitoni jõudusid

looft laiale paisata, revolutsiooni kangelast ajutiselt were laenete ja suitsuwate aherwarte tuhahunnikute alla suruda. Kuid waewalt saawad rahwa waenlased fergendatult hinge tõmmata, kui revolutsiooni-tont jälle ähwardawalt pead hakkab tõstma.

Ja juba kerkiwadki laened. Juba tõusewad aeglaselt, kuid kindlasti rahwa hulgad. Olgugi ilma wälimise mürina ja hülgeta, kuid seda tõsisemalt ja ähwardawamalt.

Ja jälle kerkiw kõige ees proletariadi ähwardaw kaju üles. Jälle tõstab pead see rööw-walitsuse tigidam waenlane.

Oh! Kui hea meelega ei suruks nad selle hiiglasel, kes rüüstajate walitsusele juba nii palju hoopisid on andnud, jäädawalt weresse! Kui hea meelega ei hüüaks nad päikesele: lange jälle tagasi! Kuid ta ei lange.

Ja rööw-walitsus, selle ainukeseks alustoks weel püsitiikide otjad on. Kes kõiki seltskonnas-elu keerulisi küsimusi ainult weel püsitiikuga olustada oskab, püüab weel langedes oma kurjemale waenlasele sellesama tikuga hoopisid anda, püüab weel langedes oma sõjawäljalist poliitikatunsti selleks tarwitada, et seltskondlisi wahelordasi proletariadile walujaks muuta. Kui kõik selle tondi wastu ei mõju, ehk mõjub ometi nälgiti! Nagu ebanõrksid inimised tontidele hõbefunnidega püssi laadivad, nii laadivad praegu isewalitsuse orjad oma proletariadi wastu sihitud püssi näljaga.

Plaan on saatanlik... Näljaga oma waenlast allaandmisele sundida. Me räägime nimelt Mõlet-Sakomelski wiimastest käsikirjast, mille järele wahriantidele kange trahwiga ära keelatakse streigi pärast lahti lastuid töölisi teenistusesse wõtta. Tõeste inimisesõjalik plaan! Ja kui juba Mõlet-Sakomelski oma karwu püssi ajawate koledate weretõdtega palju aunnimesid ära on teeninud, siis on see ta uueim töö täitta seda wäärt, et ta aunnimede pärjaste üks uus juurde lisada: kõrgeaunline inimisesõja.

Ja kui kole see uus tamm iseneest jälle ei ole, ta on uus selge tõendus, et rööw-walitsusel surm silme ees haigutab. Sest see näitab jälle, et langem walitsus ainult weel rüüstiku abil seltskonnas-elu küsimusi olustada oskab. Ühinguks korral ta aga pilla pidu ei ole.

Mõlta weel, werine hirmutus! Eõhu peale weel ringi! Need on surmakrambid! Dea astub su weri-waenlase selle rinna peale ja tallab sind põrmusse.

Andrei.

Wilt tagasi.

Revolutsiooni tules sündis ilmale meie töölise liikumine. Wenemaa revolutsiooni esimeste kõuelärgatuste mürin äratas elule Eestimaa proletariadi. Ja nii wana kui Wenemaa revolutsioon, on ka meie töölise liikumine.

Ettewalmistamatalt leidis revolutsioon meie maa töölised eest. Ilma poliitilise koolitamiseta fiskus ta meie maa proletariadi enese marukeeru sisse.

Ja tuim ning telguseta oli sellepärast ka esimene samm meie töölise liikumise ajaloos. Tume ja ilua wähemagi korralduseta. See oli sõjawägi täis elujõudu ja wõitlusewalmidust, — 15. jaanuar 1905. kirjutas weriste tähtedega selle meeleolu meie töölise liikumise ajaloosse. Kuid see oli sõjawägi ilma sihita, see oli pime loodusejõud, mis ainult tumedalt aimas, kuhu teda tarwis on.

Revolutsiooni eelmäng waikis. 9. jaanuaril üles kerkinud laene wajus tagasi. Kuid rahwa hinges mässas torm edasi. Palawikulise kiirusega tõttas arganud mõte, ja ilka selgema kaju sai 9. jaanuari õpetus miljonites peades.

Kuid ka midagi muud nägi nüüd ärganud proletariadi mõte. Tallinna töölised nägiwad, kudas need „Eesti wennad“, kes „wabameelses“ linnawolikogus istuwad, tööpuduse pärast nälgiwatele Puuwilla wabriku töölisele kalmesadad rublaga ei wõinud anda. Proletariat nägi, kudas jõukamad „Eesti wennad“ ülemale poole oma orjameelseid alandlikka palweid saates selle wastu oliwad, et nende „wennad“ töölised streigi õguse saaksiwad (1905. a. põllutöö kongress Tartus). Ta nägi, kudas jõukamad „wabaduse nõudjad“, kes neil päewadel, kui profetalaste weri ojadena woolas, sängi all peidus oliwad olnud, nüüd werest nõrretawa walitsuse kätt

omale andeid tormasiwad paluma ja selle werewalitsusega ainult palwekirjadega „wõidelda“ oskasiwad.

Weel enamgi wõis proletariat näha. Ta nägi, kudas Wene „wabadusewõitlejad“ mõisnikud ja prohmessorid — Petrunkewitsch, Trubetskoi, Roditschew j. t. — „armulist tsaari“, tuhandate jüütate weriga laetud, rahwa peolt äranõetud tsaari paluma läksiwad, et ta wähe wabadust annaks. Ja mitte selleks, et wiimise piirini wäljakurnatud, meeleärheitumiseni aetud rahwal õigus lihasse lõkawatest orjaahelatest lahti saada, waid et muudu... suur „mäss ja korraldus“ wõiwat tulla, et muudu — rahwas ise enesele wõtub, mis tarwis. Proletariat nägi, kudas paljudki, kelledel siamaani „wabadus“ ja „rahwa kasud“ iga sõna ees ja taga oliwad käinud, selle wiletsa kometimänguga, selle rahwa walitawäid haawosid äritawa pillega rahule jäiwad, mida 6. augusti näruone wolikogu-seadus oli. Ja meie töölised nägiwad nende rahulolejate seas „Eesti wendad“ „Postimehe“ ümber.

Kõike seda nägi proletariat selle waikuse ajal, mis revolutsiooni esimesele lattele järgnes. Ja kui siis silmakirjateenid ja lihkise nägemisega rahwa sõbrad jutlustama hakkasiwad: ühinege kõik „wabaduse nõudjad“, s. o. kõik kessel aga „wabadus“ suus on, siis teadks juba proletariadi iseteadmam osa, mida wastata. Ta teadis, et hirm ja liigu kawa ühes jooksta ei saa. Ta sai aru, et kui ta enmast kotis turule wiia lasta ei taha, siis sarnaseid „wabaduse nõudjaid“, kes walms on rööw-walitsuselt wähe wabadust paluma, ja sedagi ainult selleks, et muudu rahwas kõik wõtta wõib mida ta põlewad hädad nõuawad, — et sarnaseid „wabaduse sõpru“ terawasti silmas tuleb pidada. Tööliseklassi iseteadmam osa sai aru, et niisuguste sõpradega küll ajutisel wõib ja peabki käsitões minema, kuid pika peale enmast nendega siduda ei wõi. Nendega wõib ja peab ühes lahinguid lõõma, niikawa kui nad ülepea walms on rahwa waenlaste wastu wõitlema, kuid lahus peab lahingusse minema.

Ja kui siis oktoobri-kuu torm lahti läks, siis astus juba meiegi maa proletariat oma lipu all, oma eelwõitleja — sotsiaaldemokraatlike töölisepartei — järele wälja. Ta polnud elu õpetusi mitte mõõda minna lastanud. Ta polnud enmast mitte nmalirjalistest sõpradest, wassijatest ja fogajatest ekkitada lastanud.

Päewad, mis oktoobri streigile järgnesiwad, oliwad jälle uueks tõenduseks, et see samm juba õieti oli astutud. Sest kuna just nüüd waja oli tulist rauda edasi taguda, et rahwa waenlaste wõimu lõpulistult murda, lõi üks osa endistest „wabaduse nõudjatest“ otse wabaduse liikumise wastu, ühines rahwa waenlastega, kuna teine osa paberi lipakast uskuma jäädes tummalt wõitlust pealt waatama jäi. Kõige meeleärheitumismalt hakkasiwad „wabaduse nõudjad“ „Eesti wennad“ pastoriid, kõpriid, suurtalunikud, jõukad ärimehed jne., kes „Postimehe“ ümber oliwad kogunenud, wabadusewõitluse wastu wõitlema. Eaks awalik klassiwõitlus lahti, mida seesama kõsrite kildkond sõnadega alati maha salgab.

(Järgneb.)

Teated.

Spiionid. Meile teatatakse hoiatuseliks, et Nisfi kihelkonnas, Ellamaa külas elutsew karskuse kuratoriumi ihemaja pidaja Aleksander Merlin politseimeesturi ametit pidada. Ta olla Kaplas paljud karistuse-salkade kätte andnud, keda pärast maha lastud.

Partei-elust.

Mõni sõna meie partei-elu puudustest.

Sotsiaaldemokraatiline töölise liikumine Eestis on alles noor, — waewalt kaks aastat wana. Neg, mis meil käes, on nii tormiline ja sündmusrikas, et ta küll sagedaste laiasid hullasid liikumisele üles tõstab, kuid meie organisatsioonide seesmise kõwenemisele, organisatsioonilise ehituselõlle küllalt kohane ei ole. Politsei tormijooksud proletariadi organisatsioonide peale aga on niisugusel tormilisel ajal isearanis häwitawad ja lõhkawad, nagu me seda sagedaste näinud oleme. Nende ja teiste põhjuse mõjul kannatab meie noor parteilik tegevus paljude puuduste all, millede kõrwalasjatmine meie lähem ülesanne peab olema. Me ei hakka siin nende partei-elu puuduste

wälimisi, ilmapiiswaid awaldusti pikemalt arutama. Tähendame ainult lühidalt mõne nähtuse peale: wähe isetegewust organiseeritud tööliste poolt; tarwidus haritlaste-sotsiaaldemokraatide käre kōrwal talutamise järele ja jõuetus organisatsioonide, kui haritlaste ei ole; ühtlasi — meie organisatsioonide wisa kaswanine, sest arusaadaw on, et kui organisatsioonide isetegewust wähe on, siis ta jõud-
sasti kaswada ei wõi. Ühe sõnaga — organisatsioonides on wäga wähe elu, wähe tegewaid partei liikmeid. Arusaadaw on, kui nõrgal alusel niisugusel lool meie partei-elu on: iga poliitilise tormijooks, mis meie ridadest kõige tegewamad liikmed ja kõige pealt haritlased wälja kisub, teeb meid ühtigi ajaks jõuetuks.

Üks asi on selge: meie parteilise tegewus saab alles siis kindla aluse, meie organisatsioon saab alles siis kindla juure tööliste hullkades, mida ükski poliitilise rüüstamine wälja ei kisub. Kui kõik meie partei liikmed töölistes parteis elawasse tegewusse saawad kistud. Ühes sellega kerkiõ tingimata tööliste ridadest juhtim ringkond wälja, kes tööliste liikumise juhtida oskab ja suudab. Ja sellepärast on meie lähem ülesanne partei seesmisel elus iseteadwate tööliste isetegewust nii suurel määral tõsta, et liikumise juhtimine tööliste-sotsiaaldemokraatide endi kätte läheb. Sellega ei taha meie muidugi haritlaste endi parteist kõr-
wale tõrjuda, waid ainult seda kätte saada, et terve partei-tegewus nendest ära ei ripuks.

Kuidas niisugust sihti kätte saada? Selleks peab meil selge olema, millest meie partei-elu praegune tõi-
tekinud.

Kerge oleks muidugi wastata, et see tõi meie partei-elu nooruselt tuleb. Ja see on muidugi tõsi. Kuid see ei seleta iseenesest midagi. Me peame lähemalt põh-
juseid otsima.

Mõned arwawad, et see tuimus sellest tuleb, et meie tööliste klassiteadwus liialt madal on, mille põhjuseks jälle see on, et meie sots.-dem. kirjandus wäike ja noor on. Seda arwamist ei loe meie mitte õigeks. Sest meil on juba oma kogu parteilise kirjanduse ja kes waewaks wõtub kõik Eesti keeles ilmunud sots.-dem. kirjanduse läbi lugeda, saab juba kaunis selge pildi sotsiaaldemokraatia püüetest ja sihtidest. Kuid mida see kirjandus veel mitte ei anna, on — wastused tegeliku wõitluse küsimuste peale. Siin ongi „kõr moetid“, nagu sakslane ütleb. Meie partei-elu lonkab sellepärast, et meil niisugust töö-
riista ei ole, mis tegeliku wõitluse küsimusi, terwet meie parteid laenetawaid küsimusi, ja wastuseid nende peale tööliste hullkadesse kannaks, et meie terve Wenemaa pro-
letariadi liikumisest wäga eraldatud oleme. Ühe sõnaga — meil puudub parteiline ajakirjandus, mis kõiki jooks-
waid küsimusi proletariadi klassiliselt waatepunktist wal-
gustaks ja näitaks mis teha; ajakirjandus, mis meie liik-
tumise terwe Wenemaa liikumise ja terwe W. S.-d. C. Parteiga seoks jne. Sest keegi ju ei usu wististi, et meie partei liikmed oma partei edendamiseks ja liikumise kaswamiseks midagi teha ei tahaks. Kahtlemata oleks meie organisatsioonides hulga rohkem tegewaid liik-
meid, kui kõik teaks, mida otsekohse teha.

Ajakirjanduse puudus on tähtsam põhjus. Kuid teiselt poolt peab tunnustama, et hea osa isetegewusest olekut, tuumust sellest tuleb, et kõik senise korraga, haritlaste talutamise harjunud on ja kardawad iseseiswalt midagi ette wõtta. See on umbes niisamasugune kartus, kui üle purde minejal: kui aga ei wäärata! Selguste lugemine ma seda kartust wälja ühe meie partei Tallinna komitee walimise-komisjoni liikme sõnadest, kellega ma hil-
juti juttu ajasin, niisugune kartus, niisugune uskmatuse enese jõudude vastu tuleb aegsaste nurka wisata, sest iga tõsine samm tööliste liikumises, kuigi ta täitja õige ei oleks, on parem, kui niisugune kõhklemine. Sest ükski meister ei kuku taewast maha, ja ainult tegelikus wõit-
luses kaswab künse poliitilamees wõlja. Wälksed wead wõiwad ju ette tulla, kuid need on siiski wälksed halb-
tus, kui isetegewusest olek. Pealegi kaowad ju weadki pea ära.

Neid mõtteid arwastame tarwilikuks läheneva Ees-
timaa Sotsiaaldemokraatia kongressi eel awaldada. Sest kongress peab hoolitsema, et meie partei elu terwema kaju saaks. Ja sellepärast näeme me ühte kongressi täht-
samat ülesannet tubli parteilise ajakirjanduse loomises.

Dielt helkis seesama siht meie ees, kui me „Sotsial-
demokraati“ asutawime. Kuid me ei lootnud isegi, et meie kitsad tehnilised tingimised kuigi rahuldawalt seda üles-

annet täide saata lubaks. Ja ühele komiteele on niisugune ülesanne üle jõu. Nüüd, kus kõigi meie ringkonna organisatsioonide jõud korraldatud ja ühendatud saawad, julgeme loota, et see ülesanne oma täidesaatmisele läheneb.

Tubli parteiline ajakirjandus!

Rohkem isetegewust!

Andrei.

Tähtis asi.

Kes pikemat aega meie partei organisatsioonides on töötanud (s. o. muidugi Eestimaa), sel pole mitte tead-
mata, kuidas meie arusaajamad töölistes eestikeelse sots.-
dem. kirjanduse puuduse üle kardawad. Otsie ära on tää-
tanud ikka seda hädaldamist kuulda ja selle üle rääkida. Kuid kus elu juba teatud tarwidused on loonud, seal te-
kitab ta ikka püüdeid neid tarwidusi täita. Ka meie sots.-dem. kirjandus on selle kätendawa tarwiduse nõud-
mise peale kaswanud, kuigi see weskete olude juures aeg-
laselt ja puudulikult sünnib. Nüüd on meil ikkagi kau-
nikene kogu s.-d. kirjandust olemas. — Kuid et selle kir-
janduse abil töölistes oma teaduse-janu wäga hoolikasti kustutaks, et meie töölistes selle kirjanduse abil suure hoo-
lega endi klassiteadwust kaswataks, sellega ei wõi kahjuks mitte hõobelda. Sellepärast juhime siin kohal feltimeeste tähelepanemist selle peale, et igaüks raamatute abil oma klassilist arusaamist harida püüaks.

Toome siin eestikeelsete s.-d. raamatute nimelkirja, millede lugemist igale edasipüüdjale töölistele südame peale paneme. Ühtlasi awaldame nad niisuguses järjekorras, nagu neid kõige parem on lugeda, s. o. eespool kerge-
mad, tagapool raskemad. Salajaselt ehk wäljamaal il-
munud raamatute taha paneme klambrites (K), s. o. kee-
latud, lubatud raamatutele (L).

1) Ümbliidud ja kähbised, 1 kop. (K), 2) Wabaduse-
wõitleja Warlen kohtu ees (1907 a. Edu kalendri), 3) Klassi klassi wastu, 1 f. (K), 4) Uus seadus, 2 f. (K), 5) Tooni — Wabadusewõitleja Eduerakond, 3 f. (K), 6) Seidel — Kahesatunniline tööpäew, 8 f. (L), 7) Dis-
stein — Millest inimesed elawad? 3 f. (L), 8) Mgõpe-
tused majanduseteadusest, „Uudiste“ kaasanne, 20 f. (L), 9) Mida peme püüdma, 5 f. (L), 10) Maha sotsiaald.!
5 f. (K), 11) Bebel — Naesterahwa seisukord praegu ja tulewikus, 8 f. (L), 12) Kasjalle — Mis on kositutstion, 5 f. (L), 13) Liberalid ja sotsialistid, 3 f. (K) (ilmus hiljuti „Hommiiku“ lisas uueste), 14) Põhjusseaduse an-
dew kogu, 8 f. (K), 15) Kristinik ja sotsialism, 8 f. (K), 16) Kollektiwism, 3 f. (K), 17) Tooni — Kas ja ku-
das wafimistese, 3 f. (K), 18) Klassitulede wastolud (1789 a., 20 f. (L), 19) Pöggelmann — Politika parteid ja klassiwõitlus ja teised tükid 1907. a. Edu kalendri, 15 f. (L), 20) Kautski — Erfurdi programm, 25 f. (L), 21) Pöggelmann, Ujad ja arwamised muutuwad, „Edasi“ albumist Nr. 1, 30 f. (L), 22) Pöggelmann, Majandus-
teadlised kirjad põllumeestele, 25 f. (L), 23) Pöggelmann, Üks noorelt lahkun, „Edasi“ albumis Nr. 2, 20 f. (L), 24) W. S.-d. C. P. programm, 3 f. (K).

Peale selle wõiks mõnda muud tööd nimetada, mis nii tähtsad pole, kuid siiski kasulikud ja soowitawad on. Näituseks M. Martna, C. R. Jakobson, 60 f. (L), ja Meie korterid, 5 f. (L). Niisama peaks iga arusaaja tööline kodanliste teadusemeeste tööd lugema, mis eesti-
keeles olemas on. Kuid siin pole ruumi neid nimetada. Eoodame seda edaspidi teha, kus ühtlasi kõigi eelpool ni-
metatud raamatute kohta pikema seletuse juurde lisame. Niisama peaks iga tööline meie lubatud s.-d. ajalehti hooliga lugema, — seal on paljugi lugemiseäärilist sees.

Siin kohal soowitaks me iseäranis kolme tööst ja tuumakat raamatut: kahke Saksamaa s.-d. kuulsa teaduse-
mehe Kautski omat — Erfurdi programmi ja Klassi-
tulude wastolud a. 1789, ning Pöggelmanni Majandus-
teadlisi kirju. Iseäranis tähtis on Erfurdi programm. See on üks kõige loetawamatest s.-d. raamatutest üle ilma,
— sotsiaaldemokraatia õpetuse katekismus.

Palju kannatab meie noor partei-elu selle all, et iseteadwus isegi organiseeritud tööliste hulgas madal on. Tõhke siis tööst tööd iseendi kallal, selfimehed, niipalju kui ärew elu aega annab. Sel teel lööb ka meie kindur partei-elu peagi õitsele!

Andrei.